

PANEVĖŽIO APYGARDOS ADMINISTRACINIS TEISMAS

S P R E N D I M A S
LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2010 m. gruodžio 8 d.
Panevėžys

Panevėžio apygardos administracinio teismo kolegija, susidedanti iš teisėjų: Dalytės Zlatkuvienės (kolegijos pirmininkė ir pranešėja), Ramūno Gadliausko ir Nijolės Danguolės Smetonienės, sekretoriaujant Kristinai Jėčiuvienei, dalyvaujant pareiškėjo Vyriausybės atstovo Panevėžio apskrityje atstovui Aurimui Škutui, viešame teismo posėdyje išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjo Vyriausybės atstovo Panevėžio apskrityje pareiškimą ištirti norminio administracinio akto teisėtumą atsakovei Kupiškio rajono savivaldybės tarybai ir

n u s t a t ė:

pareiškėjas Vyriausybės atstovas Panevėžio apskrityje (toliau – Vyriausybės atstovas) pateikė teismui pareiškimą, prašydamas ištirti, ar Kupiškio rajono savivaldybės tarybos (toliau – Taryba) 2009 m. birželio 18 d. sprendimu „Dėl negautų dėl transporto lengvatų taikymo pajamų atlyginimo vežėjams ir važiavimo išlaidų kompensavimo mokiniams tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto „Negautų dėl transporto lengvatų taikymo pajamų atlyginimo vežėjams ir važiavimo išlaidų kompensavimo mokiniams tvarkos aprašo“ (toliau – Aprašas) galiojančios redakcijos 4.2, 4.3 ir 4.4 punktai (Tarybos 2010-03-25 sprendimo Nr. TS-79 redakcija) bei 6 punktas neprieštarauja Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymo (toliau – Įstatymas) 6 straipsnio 1 dalies nuostatomis (b. l. 2-3). Vyriausybės atstovo atstovas A. Škutas prašė tenkinti pareiškimą ir paaiškinti, jog, Tarybai 2010-03-25 sprendimu Nr. TS-79 pakeitus Aprašo 4 punktą, jo nuostata, kad tik 50-čia procentų kompensuojamos važiavimo išlaidos Aprašo 4.2 ir 4.3 punktuose nurodytiems asmenims, t. y. kaimuose ir miesteliuose gyvenantiems Kupiškio technologijos ir verslo mokyklos mokiniams bei bendrojo lavinimo mokyklų ir Kupiškio technologijos ir verslo mokyklos bendrabučiuose gyvenantiems mokiniams, prieštarauja Įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje įtvirtintai nuostata, jog aukščiau išvardintiems asmenims kompensuojamos visos važiavimo išlaidos. Todėl pareiškėjo atstovas mano, kad Aprašo 4 punkto nuostatos, tiesiogiai nenurodančios, kad jos taikomos vežėjams, o ne mokiniams, kaip atsiliepime teigė Taryba, prieštarauja Įstatymo 6 straipsnio nuostatomis. Taip pat atstovas teigė, kad Aprašas nenustato teisinės reglamentacijos, įgyvendinančios Įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostatas, nustatančias, kad vaikų globos įstaigose, bendrojo lavinimo mokyklų ir profesinio mokymo įstaigų bendrabučiuose gyvenantiems mokiniams važiavimo išlaidoms kompensuoti yra būtina sąlyga – važiavimas mokinio pažymėjime nurodytu maršrutu vietinio (priemiestinio) reguliaraus susisiekimo autobusais, tolimojo reguliaraus susisiekimo autobusais, keleiviniais traukiniais, reguliaraus susisiekimo laivais ir keltais. Be to, atstovas nurodė, kad Aprašo 6 punktas, įtvirtinantis nuostata, jog bendrojo lavinimo mokyklų, Kupiškio technologijos ir verslo mokyklos bendrabučiuose gyvenantiems mokiniams bei vaikų globos namų gyventojams važiavimo išlaidos kompensuojamos ne daugiau kaip už keturias keliones per mėnesį, prieštarauja Įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 2 punktui, nustatančiam, jog

paminėtų grupių asmenims yra kompensuojamos visos važiavimo išlaidos, ir nenustatančiam jokių kelionių skaičiaus per mėnesį apribojimų šiems asmenims. Atstovas pripažino, kad pareiškime nurodyti reikalavimai įtraukti į Aprašo nuostatas vaikų socializacijos centruose besimokantiems mokiniams taikomą važiavimo išlaidų kompensavimo tvarką bei reglamentuoti važiavimą mokinio pažymėjime nurodytu maršrutu vietinio (miesto) reguliaraus susisiekimo autobusais ir troleibusais, kaip to reikalauja Įstatymo 6 straipsnio 1 dalies nuostatos, yra pertekliniai, nes nebuvo išsiaiškinta, jog Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje nėra veikiančio vaikų socializacijos centro, o taip pat neteikiamos vietinio (miesto) reguliaraus susisiekimo autobusų ir troleibusų paslaugos.

Atsakovės Kupiškio rajono savivaldybės tarybos atstovas į teismo posėdį neatvyko. Atsakovei apie bylos nagrinėjimo vietą ir laiką pranešta įstatymo nustatyta tvarka, Taryba atsiliepimu prašė nagrinėti bylą jos atstovui nedalyvaujant ir pareiškimo netenkinti. Atsakovė atsiliepime tvirtino, kad Tarybai 2010-03-25 sprendimu Nr. TS-79 pakeitus Aprašo 4 punktą, Kupiškio rajono savivaldybėje veikiančių švietimo įstaigų mokinių ir vaikų globos įstaigų gyventojų teisės į važiavimo išlaidų kompensavimą nebuvo suvaržytos, jie vežami nemokamai. Aprašo 4 punkto pakeitimai padaryti, atsižvelgus į savivaldybės finansinę padėtį, atsiradusią dėl sunkios ekonominės situacijos. Tai pat atsiliepime Taryba teigė, kad Aprašo 4.2 ir 4.3 punktų nuostatos yra skirtos keleivių vežimo paslaugą teikiančiam vežėjui - savivaldybės uždarajai akcinei bendrovei „Kupiškio autobusų parkas“ (toliau – UAB „Kupiškio autobusų parkas“), kuris nurodytuose punktuose išvardintus paslaugos gavėjus veža nemokamai, dėl ko pastarieji finansiškai nenukenčia. Be to, nurodė, kad Apraše nuostatos, reglamentuojančios socializacijos centruose gyvenančių vaikų važiavimo išlaidų kompensavimą, nenumatytos, nes tokia įstaiga savivaldybėje neveikia, o Aprašo 6 punkto nuostata, jog bendrojo lavinimo, Kupiškio technologijos ir verslo mokyklos bendrabučiuose gyvenantiems mokiniams bei vaikų globos namų gyventojams kompensuojamos važiavimo išlaidos ne daugiau kaip už 4 keliones per mėnesį, įtvirtinta, atsižvelgus į savičių skaičių ir kad viena kelionė – tai atvykimas į bendrabutį savaitės pradžioje ir išvykimas savaitės pabaigoje (b. l. 19-20).

Byloje nustatyta, kad Tarybos 2009-06-18 sprendimu Nr. TS-201 buvo patvirtintas Aprašas, nustatęs, kokia tvarka bus kompensuojamos važiavimo išlaidos mokiniams bei atlyginamos negautos dėl transporto lengvatų taikymo pajamos vežėjams (b. l. 5-10). Tarybos 2010-03-25 sprendimu Nr. TS-79 „Dėl Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2009-06-18 sprendimo Nr. TS-201 „Dėl negautų dėl transporto lengvatų taikymo pajamų atlyginimo vežėjams ir važiavimo išlaidų kompensavimo mokiniams tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ Aprašas buvo pakeistas 4-ąjį punktą išdėstant nauja redakcija (b. l. 4, 5-10). Naujos redakcijos Aprašo 4 punkte yra nustatyta:

„ 4. Važiavimo išlaidos kompensuojamos:

4.1. Kaimuose ir miesteliuose gyvenantiems bendrojo lavinimo mokyklų, neformaliojo vaikų švietimo įstaigų mokiniams ir vaikų globos įstaigose gyvenantiems mokiniams – 100 proc.

4.2. Kaimuose ir miesteliuose gyvenantiems Kupiškio technologijos ir verslo mokyklos mokiniams – 50 proc.

4.3. Bendrojo lavinimo, Kupiškio technologijos ir verslo mokyklos bendrabučiuose gyvenantiems mokiniams – 50 proc.

4.4. Vaikų globos namų gyventojams – 100 proc.“

Aprašo 6 punktas nustato: „Ne daugiau kaip už 4 keliones per mėnesį kompensuojamos važiavimo išlaidos 4.3 – 4.4 punkte nurodytiems mokiniams ir vaikų globos namų gyventojams“.

Atsakovės patvirtintas Aprašas, nustatantis važiavimo išlaidų kompensavimo mokiniams ir negautų dėl transporto lengvatų taikymo pajamų atlyginimo vežėjams tvarką, yra priimtas savivaldybės viešojo administravimo subjekto – Tarybos, jis yra daugkartinio taikymo administracinis aktas ir skirtas individualiais požymiais neapibūdintai ir neapibrėžtai subjektų grupei, t. y. abstrakčiai apibūdintiems bendrojo lavinimo ir profesinio mokymo mokyklų, neformaliojo vaikų švietimo įstaigų mokiniams ir vaikų globos įstaigose gyvenantiems mokiniams bei vežėjams. Tokiu būdu, daroma išvada, kad Aprašas atitinka Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 2 straipsnio 13 dalyje bei Lietuvos Respublikos viešojo

administravimo įstatymo 3 straipsnio 17 dalyje nurodytus požymius, todėl pripažįstamas norminiu teisės aktu.

Asmenų, kuriems teikiamos važiavimo keleiviniu transportu lengvatos, kategorijas, lengvatų rūšis, išlaidų keleiviniam transportui kompensavimą ir vežėjų išlaidų (negautų pajamų), susijusių su lengvatų taikymu, kompensavimo (atlyginimo) tvarką bei šaltinius nustato Transporto lengvatų įstatymas. Tarybos 2009-06-18 sprendimo Nr. TS-201 ir 2010-03-25 sprendimo Nr. TS-79 priėmimo metu ir šiuo metu galiojantis Įstatymo 6 straipsnis „Važiavimo išlaidų kompensavimas mokiniams ir vaikų globos įstaigų gyventojams bei kitais atvejais“ (2009 m. balandžio 28 d. įstatymo Nr. XI-241 redakcija, galiojanti nuo 2009 m. birželio 1 d., Žin., Nr.54-2139) nustato:

„1. Savivaldybės, kurių teritorijoje yra švietimo ir vaikų globos įstaigos, savo nustatyta tvarka kompensuoja visas važiavimo išlaidas:

1) kaimuose ir miesteliuose gyvenantiems bendrojo lavinimo mokyklų, profesinio mokymo įstaigų ir neformaliojo vaikų švietimo įstaigų mokiniams, šių mokyklų ar įstaigų darbo dienomis važiuojantiems į mokyklą ar įstaigą iki 40 km ir atgal mokinio pažymėjime nurodytu maršrutu vietinio (priemiestinio) reguliaraus susisiekimo autobusais, tolimojo reguliaraus susisiekimo autobusais, keleiviniais traukiniais, reguliaraus susisiekimo laivais ir keltais; neformaliojo vaikų švietimo įstaigų mokiniams ši lengvata taikoma ir ne darbo dienomis;

2) vaikų globos įstaigose, vaikų socializacijos centruose, bendrojo lavinimo mokyklų ir profesinio mokymo įstaigų bendrabučiuose gyvenantiems mokiniams, važiuojantiems mokinio pažymėjime nurodytu maršrutu vietinio (priemiestinio) reguliaraus susisiekimo autobusais, tolimojo reguliaraus susisiekimo autobusais, keleiviniais traukiniais, reguliaraus susisiekimo laivais ir keltais;

3) vaikų globos namuose gyvenantiems mokiniams, važiuojantiems mokinio pažymėjime nurodytu maršrutu vietinio (miesto) reguliaraus susisiekimo autobusais ir troleibusais.“

LR Vietos savivaldos įstatymo (toliau – Savivaldos įstatymas) 4 straipsnio 8 punktas nurodo, kad vietos savivalda yra grindžiama savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo principu, reiškiančiu, jog savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla bei visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus. Savivaldos įstatymo 6 straipsnio 33 punktas lengvatinio keleivių vežimo kompensacijų skaičiavimą ir mokėjimą priskiria savarankiškoms savivaldybės funkcijoms. Savivaldos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punktas nustato, kad nurodytas funkcijas savivaldybės atlieka pagal Konstitucijos ir įstatymų suteiktą kompetenciją, įsipareigojimus bendruomenei ir šios interesais; įgyvendindamos šias funkcijas, savivaldybės savo veikloje yra saistomos įstatymų nustatytų reikalavimų ir tvarkos, kuri, kai tai numatyta įstatymuose, nustatoma ir kituose teisės aktuose. Remiantis nurodytu, daroma išvada, kad vietos savivaldybės viešojo administravimo subjektas, nustatantis mokinių ir kitų asmenų važiavimo išlaidų kompensavimo mechanizmą, privalo laikytis Įstatymo, kurio 6 straipsnis imperatyviai įpareigoja savivaldybes nustatyti tokią tvarką, pagal kurią šiame straipsnyje išvardintoms asmenų grupėms būtų kompensuojamos visos jų važiavimo išlaidos, patirtos važiuojant Įstatymo 6 straipsnyje nurodytomis susisiekimo priemonėmis ir sąlygomis. Taigi, vietos savivaldybės neturi teisės siaurinti 6 straipsnyje išvardintų asmenų grupių sąrašą ir jiems įstatymo suteiktų teisių apimties, ar bloginti sąlygų, kuriomis asmenys naudojami Įstatymo suteiktomis teisėmis. Priešingai, Įstatymo 6 straipsnio 2 dalis Tarybai suteikia teisę kompensuoti važiavimo išlaidas ir kitais, t. y. Įstatymo nenumatytais, atvejais.

Dėl vaikų socializacijos centrų mokinių važiavimo išlaidų, dėl vaikų globos namų mokinių teisės į važiavimo vietinio (miesto) reguliaraus susisiekimo autobusais ir troleibusais išlaidų kompensavimą

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 120 straipsnio 2 dalis nustato, kad savivaldybės pagal Konstitucijos bei įstatymų apibrėžtą kompetenciją veikia laisvai ir savarankiškai. Savivaldybės institucijos, įgyvendindamos Konstitucijos, Savivaldos įstatymo ir kitų įstatymų savivaldybėms

priskirtas vietos valdžios, viešojo administravimo ir viešųjų paslaugų teikimo funkcijas, turi teisę į savitvarką ir savaveiksmiškumą pagal Konstitucijos ir įstatymų apibrėžtą kompetenciją, t. y. galimybę atsižvelgti į konkrečios savivaldybės bendruomenės situaciją, jos poreikius ir interesus. Vadovaujantis nurodytomis nuostatomis, daroma išvada, kad Taryba, tvirtindama važiavimo išlaidų kompensavimo tvarką nustatantį Aprašą, turėjo teisę jame nenustatyti teisės normų, kurios būtų skirtos Kupiškio rajono savivaldybėje faktiškai neegzistuojančių teisinių santykių reglamentavimui.

Nagrinėjant bylą nenustatyta, kad Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje veiktų vaikų socializacijos centras, todėl teismas pripažįsta, kad Aprašas ta apimtimi, kuria nėra įtvirtintas vaikų socializacijos centruose gyvenantiems mokiniams važiavimo išlaidų kompensavimas už važiavimą Įstatyme nurodytomis susisiekimo priemonėmis, neprieštarauja Įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 2 punktui.

Įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 3 punktas nustato, kad vietos savivaldybė savo nustatyta tvarka privalo kompensuoti visas važiavimo išlaidas vaikų globos namuose gyvenantiems mokiniams, važiuojantiems mokinio pažymėjime nurodytu maršrutu vietinio (miesto) reguliaraus susisiekimo autobusais ir troleibusais. Nagrinėjant bylą, nenustatyta, kad Kupiškio mieste būtų organizuojamas keleivių ir bagažo vežimas aukščiau išvardintomis susisiekimo priemonėmis. Be to, valstybės įmonės Registrų centro tvarkomo viešo Juridinių asmenų registro duomenimis, Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje veikianti vaikų globos įstaiga - Šv. Kazimiero vaikų globos namai, yra įsikūrę Kupiškio rajone, Paketurių kaime, Bokšto g. 21, t. y. ne Kupiškio miesto teritorijoje. Aprašas nustato, kad važiavimo išlaidos vaikų globos įstaigose gyvenantiems mokiniams (4.1 punktas), taip pat ir vaikų globos namų gyventojams (4.4 punktas) yra kompensuojamos 100-u procentų. Taigi, pagal Apraše įtvirtintą teisinį reguliavimą, aukščiau paminėtoms asmenų grupėms yra kompensuojamos visos jų turėtos važiavimo išlaidos, nepriklausomai nuo to, kokiomis Įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje nurodytomis susisiekimo priemonėmis, kokiais atstumais ir kokiais mokinio pažymėjime nurodytais maršrutais šie asmenys važiuoja. Tokiu būdu, Aprašo 4.4 punktuose įtvirtintos nuostatos užtikrina vaikų globos namų mokiniams, važiuojantiems mokinio pažymėjime nurodytu maršrutu, teisę į visų važiavimo išlaidų kompensavimą.

Remiantis nurodytu, daroma išvada, kad Aprašo 4.4 punktas neprieštarauja Įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 3 punktui.

Dėl Aprašo 4.2 ir 4.3 punktų

Apraše numatyta, kad kaimuose ir miesteliuose gyvenantiems Kupiškio technologijos ir verslo mokyklos mokiniams (4.2 punktas) ir bendrojo lavinimo, Kupiškio technologijos ir verslo mokyklos bendrabučiuose gyvenantiems mokiniams (4.3 punktas) važiavimo išlaidos kompensuojamos 50-čia procentų.

Sąvoka „važiavimo išlaidos“ Įstatyme yra naudojama kalbant apie bendrojo lavinimo, neformaliojo švietimo ir profesinio mokymo mokyklų, vaikų socializacijos centrų mokinius, išleidžiančius savo pinigines lėšas už važiavimą Įstatyme nurodytomis susisiekimo priemonėmis, bei reglamentuojant tokių išlaidų kompensavimą. Taryba teigė, kad Aprašo 4.2 ir 4.3 punktų nuostatos, pagal kurias važiavimo išlaidos kompensuojamos 50-čia procentų, yra skirtos ne juose išvardintoms asmenų grupėms, nes švietimo įstaigų mokiniai ir vaikų globos įstaigų gyventojai yra vežami nemokamai, o vežėjui, konkrečiai - Kupiškio rajono savivaldybės įmonei UAB „Kupiškio autobusų parkas“ (b. l. 19). Teismas, sistemiškai įvertinęs Aprašo 4 punktą (Tarybos 2010-03-25 sprendimo Nr. TS-79 redakcija), 5 ir 6 punktus, daro išvadą, kad juose įtvirtintos nuostatos apibrėžia važiavimo išlaidas patiriančių ir teisę į jų kompensavimą turinčių asmenų ratą bei nustato šių asmenų teisės į važiavimo išlaidų kompensavimo mastą (apimtį). Todėl nepagrįstais pripažįstami Tarybos teiginiai, kad tik Aprašo 6 punktas, nustatantis važiavimo išlaidų už 4 keliones kompensavimą, yra skirtas keleivių vežimo paslaugos gavėjams, t. y. vaikų globos namų gyventojams ir mokiniams, gyvenantiems bendrojo lavinimo mokyklų bei Kupiškio technologijos ir verslo mokyklos bendrabučiuose.

Apraše numatyta, kad UAB „Kupiškio autobusų parkas“ bendrojo lavinimo mokyklų, neformaliojo švietimo įstaigų bei Kupiškio technologijos ir verslo mokyklos mokinius šiai įmonei nustatytais visais, t. y. ir vietinio (priemiestinio), ir tolimojo susisiekimo, maršrutais veža pagal jiems išduodamus vardinius mokinio važiavimo bilietus, suteikiančius mokiniams teisę važiuoti nemokamai (8 punktą). Aprašo 9 ir 10 punktuose taip pat kalbama apie mokinių vežimą nemokamai tik UAB „Kupiškio autobusų parkas“ autobusais. Tokiu būdu, daroma išvada, kad visos važiavimo išlaidos Aprašo nustatyta tvarka yra kompensuojamos tik švietimo įstaigų ir Kupiškio technologijos ir verslo mokyklos mokiniams, važiuojantiems UAB „Kupiškio autobusų parkas“ autobusais. Tačiau Apraše numatyta, jog bendrojo lavinimo mokyklų, neformaliojo švietimo įstaigų mokiniai, važiuojantys maršrutais, kuriuos aptarnauja kitų rajonų vežėjai (15 punktą), o Kupiškio technologijos ir verslo mokyklos mokiniai, važiuojantys tolimojo reguliaraus susisiekimo autobusais ar keleiviniais traukiniais, – perka bilietus (16 punktą), t. y. turi važiavimo išlaidų. Sisteminiis paminėtų bei 4.2 ir 4.3 punktų nuostatų įvertinimas leidžia teigti, kad pagal tokią Aprašu nustatytą tvarką kaimuose ir miesteliuose gyvenantiems Kupiškio technologijos ir verslo mokyklos mokiniams, taip pat šios mokyklos ir bendrojo lavinimo mokyklų bendrabučiuose gyvenantiems mokiniams visos jų turėtos važiavimo išlaidos nėra kompensuojamos.

Teismas konstatuoja, kad Aprašo 4.2 ir 4.3 (Tarybos 2010-03-25 sprendimo Nr. TS-79 redakcija) punktai, nustatantys, jog kaimuose ir miesteliuose gyvenantiems Kupiškio technologijos ir verslo mokyklos mokiniams, taip pat bendrojo lavinimo mokyklų, Kupiškio technologijos ir verslo mokyklos bendrabučiuose gyvenantiems mokiniams važiavimo išlaidos 50-čia procentų, prieštarauja Įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktų nuostatoms, nustatančioms išvardintų mokinių grupių teisę į visų turėtų važiavimo išlaidų kompensavimą.

Dėl važiavimo išlaidų bendrojo lavinimo mokyklų ir profesinio mokymo įstaigos bendrabučiuose gyvenantiems mokiniams, važiuojantiems mokinio pažymėjime nurodytu maršrutu vietinio (priemiestinio) reguliaraus susisiekimo autobusais, tolimojo susisiekimo autobusais, keleiviniais traukiniais ir reguliaraus susisiekimo laivais ir keltais

LR Švietimo įstatymo 36 straipsnio 5 dalis suteikia teisę mokiniams, priimtiems mokytis į bendrojo lavinimo mokyklą iš mokyklos steigėjo nepriskirtos tai mokyklai aptarnavimo teritorijos, jo tėvų (globėjų, rūpintojų) pageidavimu apsigyventi bendrabutyje. LR Profesinio mokymo įstatymas užtikrina asmenims, siekiantiems pagal profesinio mokymo programas įgyti pirmąją kvalifikaciją, tobulinantiems jau įgytą kvalifikaciją ar siekiantiems įgyti kitą kvalifikaciją, teisę rinktis profesinio mokymo teikėjus. Iš Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. rugsėjo 15 d. įsakymu Nr. ISAK-1853 patvirtinto „Priėmimo į bendrojo lavinimo, profesinių bei aukštesniųjų mokyklų, kurių steigėja yra Švietimo ir mokslo ministerija, bendrabučių tvarkos aprašo“ 6 ir 7 punktų nuostatų matyti, kad gyvenimo bendrabučiuose poreikį gali nulemti ne tik didesnis atstumas nuo mokymo įstaigos, nepatogus susisiekimas, bet ir kitokios svarbios priežastys. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. kovo 3 d. įsakymu Nr. A1-68 patvirtinti „Bendrieji valstybės ir savivaldybių vaikų globos namų nuostatai“ numato, kad vaikų globos namai privalo užtikrinti vaikų bendravimą tiek su jų tėvais bei kitais artimaisiais giminaičiais, tiek ir su kitais asmenimis, kurie laikinai, t.y. reguliariai savaitgaliais ir/ar švenčių dienomis, atostogų metu paima vaiką į savo šeimą (7.6, 7.7.7, 10.12, 21 punktai). Atsižvelgus į paminėtas teisės normų nuostatas, daroma išvada, kad faktiškai gali susiklostyti tokios situacijos, kai Kupiškio rajono savivaldybėje veikiančių švietimo įstaigų bendrabučiuose gyvenantiems mokiniams tektų važiuoti į savo tėvų, globėjų ar rūpintojų šeimas, gyvenančias pačiose įvairiausiose šalies vietovėse, ir kad tuo reikalu jiems tektų naudotis vežėjų, teikiančių keleivių vežimo paslaugas visomis Įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 2 punkte išvardintomis susisiekimo priemonėmis.

Aprašo nuostatų analizė leidžia teigti, kad jame Taryba neįtvirtino nuostatų, garantuojančių švietimo įstaigų mokyklų bendrabučiuose gyvenantiems mokiniams, važiuojantiems mokinio pažymėjime nurodytu maršrutu, teisę į važiavimo išlaidų, turėtų važiuojant vietinio (priemiestinio) reguliaraus susisiekimo autobusais, tolimojo reguliaraus susisiekimo autobusais, keleiviniais

traukiniais ir reguliaraus susisiekimo laivais ir keltais, kompensavimą. Todėl teismas daro išvadą, kad Aprašas ta apimtimi, kuria aukščiau paminėtos nuostatos nėra įtvirtintos, prieštarauja Įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 2 punktui.

Dėl Aprašo 6 punkto

Pagal Aprašo 6-ojo punkto nuostatas, Kupiškio rajono savivaldybės bendrojo lavinimo bei Kupiškio technologijos ir verslo mokyklos bendrabučiuose gyvenantiems mokiniams (4.3 punktas) ir vaikų globos namų gyventojams (4.4 punktas) važiavimo išlaidos yra kompensuojamos ne daugiau kaip už 4 keliones per mėnesį. Taryba teigė, kad toks važiavimo išlaidų kompensavimo mastas nurodytoms asmenų grupėms nustatytas, atsižvelgus į tai, jog per keturias vieno mėnesio savaites bendrabučiuose gyvenantys mokiniai bei vaikų globos namų gyventojai į keliones mokinio pažymėjime nurodytu maršrutu vyksta tik keturis kartus (b. l. 20).

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. rugsėjo 15 d. įsakymu Nr. ISAK-1853 patvirtinto „Priėmimo į bendrojo lavinimo, profesinių bei aukštesniųjų mokyklų, kurių steigėja yra Švietimo ir mokslo ministerija, bendrabučių tvarkos aprašo“ 8 punkte nustatyta, kad dėl apgyvendinimo bendrabutyje sudaroma sutartis, kurioje nurodomos sutarties šalys, jų teisės ir įsipareigojimai, atsakomybė, sutarties terminas, jos keitimo, nutraukimo pagrindai, nurodomas mokinių gyvenimo bendrabutyje pobūdis, t. y. nuolat, penkias dienas per savaitę (išskyrus savaitgalius), prireikus ar kitaip. Taigi, nurodytas teisės aktas leidžia bendrabučiuose apsigyvenantiems mokiniams individualiai įvertinti savo poreikius ir pasirinkti gyvenimo bendrabutyje pobūdį. Vaikų globos įstaigos, įgyvendinančios jiems nustatytus uždavinius atkurti ar palaikyti tarpusavio ryšius ir sudaryti prielaidas vaikui grįžti į tėvų šeimą, ugdančios vaikų šeiminius ir pasirengimo šeimai įgūdžius, privalo užtikrinti šeimos teisės normų garantuojamą maksimalų vaikų bendravimą su jų tėvais, artimaisiais giminaičiais, kitais asmenimis, laikinai pasiimančiais vaikus, jeigu tai neprieštarauja vaiko interesams ir jų nepažeidžia. Teismo nuomone, nurodytos teisės normos neriboja švietimo ir profesinio mokymo įstaigų bendrabučiuose bei vaikų globos įstaigose gyvenančių mokinių važiavimų skaičiaus jiems išduotuose mokinių pažymėjimuose nurodytu maršrutu. Nuostatų, ribojančių ar suteikiančių teisę savivaldybėms riboti bendrojo lavinimo mokyklų ir profesinio mokymo įstaigų bendrabučiuose, vaikų globos įstaigose gyvenančių mokinių važiavimų šiame punkte nurodytomis keleivių susisiekimo priemonėmis skaičių, Įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 2 punkte taip pat nėra įtvirtinta.

Teismas, atsižvelgęs į nustatytas aplinkybes, pripažįsta, kad Tvarkos 6 punktas prieštarauja Įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 2 punktui.

LR Administracinių bylų teisenos įstatymo 115 straipsnis nustato, kad teismas, išnagrinėjęs bylą dėl prašymo ištirti norminio administracinio akto teisėtumą, priima sprendimą skundžiamą norminį administracinį aktą (ar jo dalį) pripažinti prieštaraujančiu įstatymui ar Vyriausybės norminiam aktui ir laikyti jį panaikintu. Be to, to paties įstatymo 116 straipsnio, numatančio norminio administracinio akto pripažinimo neteisėtu teisinės pasekmės, 1 dalis nustato, kad norminis administracinis aktas (ar jo dalis) laikomas panaikintu ir paprastai negali būti taikomas nuo tos dienos, kai oficialiai buvo paskelbtas įsiteisėjęs administracinio teismo sprendimas dėl atitinkamo norminio akto (ar jo dalies) pripažinimo neteisėtu, o pagal šio straipsnio 2 dalį, administracinis teismas, atsižvelgdamas į konkrečias bylos aplinkybes ir įvertinęs neigiamų teisinių pasekmių tikimybę, savo sprendimu gali nustatyti, jog panaikintas norminis administracinis aktas (ar jo dalis) negali būti taikomas nuo jo priėmimo dienos.

Kolegijos nuomone, atsižvelgiant į tai, kad Tarybai pakeitus mokinių važiavimo išlaidų kompensavimo tvarką, dalis moksleivių neteko teisės į važiavimo išlaidų kompensavimą, kas pablogino jų šeimų materialinę padėtį, ginčijamo Aprašo dalys, prieštaraujančios Įstatymo 6 straipsnio 1 dalies nuostatoms, laikytinos panaikintomis nuo jų priėmimo dienos.

Teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 87 straipsniu, 115 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktais, 116 straipsnio 2 dalimi, 127 straipsniu,

n u s p r e n d ž i a:

Pripažinti, kad Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2009 m. birželio 18 d. sprendimu Nr. TS-201 patvirtinto „Negautų dėl transporto lengvatų taikymo pajamų atlyginimo vežėjams ir važiavimo išlaidų kompensavimo mokiniams tvarkos aprašo“ 4.2 ir 4.3 punktai (2010 m. kovo 25 d. sprendimo Nr. TS-79 redakcija) prieštarauja Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktams ir laikyti juos panaikintais nuo priėmimo dienos.

Pripažinti, kad Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2009 m. birželio 18 d. sprendimu Nr. TS-201 patvirtinto „Negautų dėl transporto lengvatų taikymo pajamų atlyginimo vežėjams ir važiavimo išlaidų kompensavimo mokiniams tvarkos aprašo“ 6 punktą prieštarauja Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 2 punktui ir laikyti jį panaikintu nuo priėmimo dienos.

Pripažinti, kad Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2009 m. birželio 18 d. sprendimu Nr. TS-201 patvirtintas „Negautų dėl transporto lengvatų taikymo pajamų atlyginimo vežėjams ir važiavimo išlaidų kompensavimo mokiniams tvarkos aprašas“ ta apimtimi, kuria nėra įtvirtintas visų važiavimo išlaidų kompensavimas bendrojo lavinimo mokyklų ir profesinio mokymo įstaigų bendrabučiuose gyvenantiems mokiniams, važiuojantiems mokinio pažymėjime nurodytu maršrutu vietinio (priemiestinio) reguliaraus susisiekimo autobusais, tolimojo reguliaraus susisiekimo autobusais, keleiviniais traukiniais, reguliaraus susisiekimo laivais ir keltais, prieštarauja Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 2 punktui.

Pripažinti, kad Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2009 m. birželio 18 d. sprendimu Nr. TS-201 patvirtintas „Negautų dėl transporto lengvatų taikymo pajamų atlyginimo vežėjams ir važiavimo išlaidų kompensavimo mokiniams tvarkos aprašas“ ta apimtimi, kuria nėra įtvirtinta, kad yra kompensuojamos visos važiavimo išlaidos vaikų socializacijos centruose gyvenantiems mokiniams, neprieštarauja Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 2 punktui.

Pripažinti, kad Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2009 m. birželio 18 d. sprendimu Nr. TS-201 patvirtinto „Negautų dėl transporto lengvatų taikymo pajamų atlyginimo vežėjams ir važiavimo išlaidų kompensavimo mokiniams tvarkos aprašo“ 4.4 punktą (2010 m. kovo 25 d. sprendimo Nr. TS-79 redakcija) neprieštarauja Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 3 punktui.

Įsiteisėjus teismo sprendimui, jį paskelbti leidinyje „Valstybės žinios“.

Sprendimas per keturiolika dienų nuo jo paskelbimo apeliaciniu skundu gali būti skundžiamas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui.

Kolegijos pirmininkė

Dalytė Zlatkuvienė

Teisėjai:

Ramūnas Gadliauskas

Nijolė Danguolė Smetonienė